Published and distributed under permit (No. 701), authorized by the Act of October 6, 1917, on file at the Post Office of Jersey City, New Jersey. — By order of the President, A. S. BURLESON, Postmaster General.

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ | РІК XXX. | Число 161. | Джерзи Ситі, Н. Дж., пятниця, 14. липня, 1922. | VOL. XXX. | No. 161. | Jersey City, N. J., Friday, July 14, 1922. | THREE CENTS

ВЖЕ ЗАЧАЛИСЬ ПЕРЕГОВОРИ ДЛЯ ПОКІНЧЕННЯ СТРАЙКУ ЗЕЛІЗНИЧИХ РОБІТНИКІВ

ШИКАГО, ІЛЛ., 12. липня. — Голова Зелізничої Робітничої Ради Злучених Держав, Бен В. Гупер, по приватних нарадах з провідниками страйкуючих зелізничих шапменів, списав і предложив сьогодня управам зелізниць в Шикаго програму, як полагодити зелізничий страйк.

Коли управи зелізниць подадуть свої замітки і предложення на предложення, які Гупе рзнова передасть страйкарям. Вкінці він предложить звіт зі своїх заходів президентови Гардингови.

ВЛАСНИКИ ЗЕЛІЗНИЦЬ ВІДКИДАЮТЬ ПРЕДЛОЖЕННЄ ДЛЯ ЗАКІНЧЕННЯ СТРАЙКУ

ШИКАГО, ІЛЛ., 12. липня. — Управи зелізниць відкинули нині предложення, які одержали від Бена И. Гупера, голови Зелізничої Робітничої Ради для покінчення страйку 400,000 зелізничих робітників, а які він одержав був від голови страйкуючих шапменів Б. М. Джуелла.

Управи зелізниць домагаються, щоб шапмени перед розпочаттєм переговорів вернулись до роботи.

ЯК РОЗУМІЮТЬ ПРОКЛЯМАЦІЮ ГАРДИНГА

НЮ ЙОРК, Н. Й., 12. липня. — Страйкуючі шапмени заявляють, що вони не противні проклямації президента Гардинга, бо що президент не виступив проти страйку, і вони не потребують іти до праці, хотяйби всі поїзди були здержані.

Зновак власники зелізниць кажуть, що вони так розуміють проклямацію президента Гардинга, що він готовий дати військо для охорони зелізниць.

ДОХОДЖЕННЯ В СПРАВІ РІЗНІ В МАЙНАХ В ІЛЛИНОЙ

МЕРІОН, ІЛЛ., 11. липня. — Доходження в справі різні, яка тут сталась дня 22. м. м., зачнуться дня 17. с. м. перед окремою великою лавою присяжних.

ПРЕМІЄР КАНАДИ У ВАШИНГТОНІ

ВАШИНГТОН, Д. К., 12. липня. — Нині був у Вашингтоні премієр Канади, МекКензі Кінг для обговорення кількох справ, які є важні для обох країв. Разом з ним прибув Джордж П. Грегем, канадійський міністер національної оборони.

По приїзді вони наперед відвідали британську амбасаду.

Премієр Кінг має відбути конференцію з державним секретарем Гюсом і президентом Гардингом.

ПРЕМІЄР КАНАДИ ОБГОВОРЮЄ СПРАВУ КАНАДИЙСЬКО-АМЕРИКАНСЬКОЇ ГРАНИЦІ

ВАШИНГТОН, Д. К., 12. липня. — Нині відбув премієр Канади, Вилієм Лаєн Мекензі-Кінг, довшу конференцію з американським державним секретарем Чарлзом Е. Гюсом у справі договору про взаємне забезпеченне неборонених границь обох держав.

БІЛЬШЕ ЖЕНЩИН НІЖ МУЩИН З ПРАВОМ ГОЛОСОВАННЯ

СТОНТОН, ВЕРДЖИНІЯ, 12. липня. — Перший раз місточко Стонтон, місце уродження Вудрова Вилсона, має більше женщин управнених до голосовання при виборах аніж мущин.

Ліста виказує 1,520 женщин і 1,497 мущин управнених до голосовання.

З них є 1,312 білих женщин і 1,321 білих мущин.

СПЕКА

НЮ ЙОРК, Н. Й., 12. липня. — Нині була велика спека в Ню Йорку. О 2-ій годині сполудня тепломір показував 87 степенів Фаренгайта. Спека була ще виносима, бо парність воздуха не була надто велика.

Під вечеір наспіли легкі вітри і спека трохи ослабла.

На четвер заповідають зливу і холод.

ПОДІЇ НА ГОРІШНЬОМУ ШЛЕСКУ

ВІДЕНЬ, 15. червня. — З ріжних місцевостий Горішнього Шлеска дальше находять відомости про заворушення в польській його частині. В Рибницький повіт, з огляду на серіозне положенне, якетам панує, прибуло французьке військо з броневими автомобілями. Невідомими бандами учинено нічні напади на фабрику Гогенштайда, а також і на інші фабрики. При сих нападах розгонено робітників Поляків. Всі зелізничі стациї охороняють члени Оргеша. Не глядячи на оголошений стан облоги і на побільшену охорону зелізничих шляхів, в околицях Горішнього Шлеска зроблено напад на пасажирський поїзд Краків-Познань. Напад зроблено вночі біля Кручборка. Бандити, частина яких була одягнена у військову німецьку одіж, зробила загальний трус у пасажирів і забрала в них більш 2-х міліонів марок. Місцеве населенне вваже, що всі ворожі у відношенню до Поляків вчинки є провокацією з боку місцевої польської влади, яка стремить до закріплення свого становища на Горішньому Шлеску. Є чутки, що для провокаційних нападів, Поляки користуються послугами вступивших на польську службу Москалів.

РІДНА МОВА АМЕРИКАНСЬКИХ ІМІҐРАНТІВ.

Перепись 1920-го року виказала в Злучених Державах 36,398,958 осіб чужого роду, включаючи в те число іміґрантів роджених заграницею і людей роджених в Америці, та з батьків іміґрантів переселившіся з заграниці. Сими днями Щенаусове Бюро оголосило статистичне зіставленне „матірних мов" тих чужинців, значить мов, якими або вони сами або їх батьки говорили в себе дома перед приїздом в Америку.

Для найбільшого числа чужинців в Америці рідною мовою є анґлійська котрою говорить 9,729,365 осіб (Англичане, Айриші, Шотландці, Велші). Чергою слідують мови: німецька, матірна мова для 8,164.109 мешканців Америки; таліянська для 3.365,864, польська для 2,436,895, жидівська для 2,043.613, шведська для 1,485,062, французька для 1.290,110 і норвежська для 1,020.788. Люде, що говорять (або говорили) тими восьми мовами творять 81 процент всего чужородного населення Америки.

Далі. — 850,848 осіб говорить (або говорило) мовою еспанською, 731.949 російською, 622,796 чеською, 619,866 словацькою, 473,528 мадярською, 466.946 данською, 370,499 голяндською, 336,600 литовською і латишською, 265.472 финською, 221.770 грецькою, 215,728 портуґальською, 214,421 сербо-хорватскою 208,552 словінською, 104.139 сирійською і арабською.

Для 95,458 осіб подано матірну мову „руську". з самих статистиних табель не видно, чи в те число залічено уроженців Угорської Руси чи й декого з галицьких Українців. Української мови перепись зовсім не виказує і з самої статистики теж не видно, чи признало ся до неї так мало осіб, що окремо її не кластфіковано і записано поміж „прочі мови", чи може цензусові компілятори долічили її до якої іншої мови, наприклад російської.

ЗІ СТРАХІТЬ РОСІЙСЬКОГО ПЕКЛА.

„Рабочая Москва" доносить: 7. червня ранком застав священик в церкві тверської Б. М. завішеного на шнурі труна 13 літного хлопця. Показалося в слідстві, що того хлопця спустили бандити через вікно в копулі в цілі крадежі. Хлопчина справді заповнив свої кишені всякими цінними церковними річами але коли його підтягали назад заплутався шнурок, що зловив його за шию і задусив. Бандитів поразив цей випадок так, що вони лишили нещасного злодія в церкві а самі втікли.

ПАСКАРСТВО ҐАЗОВИХ КОМПАНІЙ.

За пять літ, від 1917 до 1. мая 1922, як ґазові компанії в Ню Йорку піднесли ціну за ґаз з 80 до 120 центів ся надвишка дала компаніям 27,378.116 долярів більше приходу. Сі гроші були зложені в банку, бо місто процесувало Компанію за надвишку. Тепер сю суму ґазова Компанія вже дістала, бо місто процес програло, так як федеральний суд у Вашингтоні заявив, що ухвала нюйорського сойму про 80-центовий ґаз є неконституційна.

НОВІ ВИНАХОДИ.

Проф. Тихоці Тихоцінер, занятий в дослідній стациї Стейтового Університету в Іллинойс оповістив по 20 літах праці йому вдалося винайти спосіб зробити говорячі кінотеатри показуючи лише рухи акторів, а при помочі нового винаходу є можна відфоноґраувати мову акторів і природи, як пр. шум подув вітру, скрипіт дверей, спів пташків, скавуліннє собак, голос дзвінка і скрипів дверей.

Асосієйтед Прес доносить з Москви, що електричний інжинір, на імя Ча..., Українець, винайшов спосіб урегульовання струї безжичного телеґрафу. Тепер сотні телеґрамів переловлює кождий бездротно-телеґрафічний апарат. Після нового винаходу бездротну депешу дістане лише той, кому вона призначена.

ВЗІРЕЦЬ СОЛІДНОСТИ.

На недавно навлену зелізничу лінію Теребовля Збараж пущено на днях перший товаровий особовий поїзд. Шлях був так „солідно" вибудований, що поїзд зараз таки впав зі зле уставлених шин. Один кондуктор тяжко ранений. Три ваґони з рільничими машинами знищені.

ВІДНІС ДОБРЕ ВРАЖІННЯ.

У секретаря мексиканського посольства, який вперше приїхав до Польщі й мешкав в „Ґранд Готелю" в Кракові. вкрадено в тімже ж готелю ґардеробу вартости пів міліона марок.

ҐРАДОВА КАТАСТРОФА В ГАЛИЧИНІ.

Пишуть з Мельниці коло Борщева: Дня 12. червня ц. р. навістила нашу околицю сильна буря. Перед вечером надтягнула страшна хмара і упав сильний дощ з ґрадом. Цілі брили леду падали від Івавя пустого, попри Мельницю на Кудринці за Збруч. З буйної пшениці і жита нішо не лишилось. Люди ще другого дня перед полуднем зносили мішками лід з поля. Вода в маленькім потічку розлялася по всіх городах в Дзвинячці і прорвала дві греблі в ставах. Риба закуплена купцями розплилась по всіх городах. По при дорогу дерева лежать неначе постинані. Се нещастя навістило оден пас в ярку понад потічок. Шкода необчислима.

ПОВСТАНЦІ В КАТЕРИНОСЛАВЩИНІ.

„За Свободу" пише, що повстанчий відділ Медведя напад на одно села в Катеринославській ґубернії, в якім був розміщений 163-тий совітський полк. Повстанці заволоділи маґазином зброї, який находився там від якогось часу після розоруження полка для припинення пяних вибриків з оружжям в руках.

Відділ Медведя забрав майже всі кріси, 50 кулеметів з лентами і патронами та перебив около 350 красноармейців. Совітські власти за поміч людности повстанчому відділови розстріляли кождого 10-го мешканця села.

ДЕ ВАЛЕРА ЖИВЕ СВОБІДНО В ДАБЛИНІ

БЕЛФАСТ, столиця Олстеру (північної Ірляндії), 12. липня. — Провідник ірляндських республіканських повстанців, Імон де Валера, є тепер в Даблині, столиці Ірляндії. Він нині був в республиканьскому офісі при улиці Саффовк. Кажуть, що ірляндські власти не мають наміру перепиняти йому у свобідних рухах в місті.

НІМЦІ Й АВСТРІЯКИ ВІДДАЮТЬ УКРАЇНСЬКЕ ДОБРО МОСКОВСЬКИМ БОЛЬШЕВИКАМ

ВІДЕНЬ, 18. червня. — Советська влада з України заключила з австрійським і німецьким урядом окремий договір, на підставі якого давні суми, здепоновані в Німеччині й Австрії в 1917 і 1918 році урядами гетьмана Скоропадського і Директорії, мають бути видані советському урядови. Як відомо, ті суми доходять в Німеччині 400 міліонів марок а в Австрії 300 міліонів корон. Тепер призначена мішана комісія для виконання всіх точок зазначеного договору. На підставі сього договору, Німеччина й Австрія передають також советському урядови майно, закуплене урядом У. Н. Р. і українськими кооперативами.

ТЕРОРИСТИЧНА БОРОТЬБА ПРОТИ ЛЯЦЬКОЇ ОКУПАЦИЙНОЇ ВЛАДИ В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИЧИНІ

ВІДЕНЬ, 1. липня. — Галицькі польські газети тепер разраз нотують поодинокі події заговору проти ляцької окупації української Галичині.

Львівський дневник „Курер Львовскі" у виданню з 28. червня, 1922, доносить, що в Любачеві згоріла на зелізничому дворці водна стація. Огонь вибух опівночі і знищив цілий будинок. Газета пише, що пожар пояснюють терористичною акцією українських боївок. Шкода йде на богато міліонів польських марок.

Ккраківська польська газета „Ілюстрований Курер Цоденни" у виданню з 30. червня, 1922, доносить про динамітний замах на будинок поліції в Судовій Вишні. На будинок кинено бомбу з невідомого досі польским „владам" матеріялу. Виновників не зловлено. Слідство ведеться.

МОСКОВСЬКІ БОЛЬШЕВИКИ РОЗБИВАЮТЬ ҐАҐСЬКУ КОНФЕРЕНЦІЮ

ГАГА, столиця Голяндії, 12. липня. — Нинішня раншня сесія міжнародної конференції для російських справ, на якій обговорювано питанне про чужинецькі приватні посілости в Росії, розбилась.

По сесії богато делеґатів заявило, що відповідь большевиків делеґатів показує, що розбиття конференції є неминуче. Одначе про се не принято жадної постанови.

Засіданне комісії для справи довгів Росії було нині при участи большевицьких „експертів". Члени сеї комісії вважали, що її дебати є безуспішні з уваги на те, що основна річ, себто діло приватної власности, невирішена, але всетаки прийшли на засіданне, аби відбулось так як заповіджено.

НІМЕЧЧИНА ХОЧЕ ТРИЛІТНЬОЇ МОРАТОРІЇ ДЛЯ СПЛАТИ ВОЄННОГО ВІДШКОДОВАННЯ АЛІЯНТАМ

ПАРИЖ, 12. липня. — Німеччина передала нині аліянтської комісії воєнного відшкодовання в Парижі ноту, в якій просить о негайну мораторію (відкладенне речения сплати) на всі остаючі рати сього року, включаючи вже й рату, яка припадає на 15-ого с. м.

Дальше, Німеччина просить, щоби мораторія щодо оплат в готівці розтягалася і на слідуючі два роки, 1923 і 1924.

Німеччина просить в сій ноті, щоби комісія видала в сій справі постанову сейчас, аби оминути катастрофу.

В ноті сказано, що відмова міжнародної позички Німеччині і теперішній спадок німецької марки причинились до теперішнього трудного становища Німеччини, яке буле-б безвихідне, колиб сейчас не зараджено в прикрій ситуації.

Комісія має обговорити ноту нині пополудни, а по розглянненню проголосить її текст.

Кажуть, що більшість членів аліянтської комісії воєнних відшкодовань є за признаннє. Лише французький представник і голова комісії Дібуа противиться вирішенню сеї справи.

Комісія рішила вчера зменьшити рату німецького відшкодовання, яка припадає на 15. с. м., з 50,000,000 золотих марок на 32,000,000 золотих марок, признаючи Німеччині 18,000,000 за доставлені до Америки фарби і за уголь, доставлений до Люксембурґа.

Німецькі делеґати заявили, що Німеччині залежить також, аби її липневої рати не платила тепер готівкою, бо вона мусить заплатити за пшеницю, яку спроваджує з Америки, а яка тепер вже є на морі. Колиб вона мусіла заплатити сю рату і також купити ще долярів за свої дешеві марки, то німецька марка ще більше впала би і ще більше причинилась би до ускладнення фінансової кризи і загального розладу в Німеччині.

ДР. ВІРТ ВІРИТЬ В УСПІХ СВОЄЇ ПОЛІТИКИ В ТЕПЕРІШНЬОМУ ПАРЛЯМЕНТІ

БЕРЛІН, 12. липня. — В тутешніх політичних кругах повідають, що німецький премієр вспіє переперти законопроекти про охорону німецької республіки і про усуненне явних і тайних монархістів ще в сьому парляменті, і тому не потребувати-ме розпускати парляменту і розписувати вибори до нового.

ПОГОНЯ ЗА УБИЙНИКАМИ РАТЕНАВА

БЕРЛІН, 12. липня. — Сотки поліційних псів, автомобілів та біциклів уживає поліція дл язловлення убийників д-ра Ратенава.

Кажуть, що убийники, Ервін Терн і Герман Фішер скрилися в околиці Ґарделеґен, в половині дороги і Ґановер, і там власне відбуваються на них лови.

ВІДОЗВА ПРОТИ СОЮЗНИКА З РАПАЛЛЬО

БЕРЛІН, 12. липня. — Московські большевики прислали з Москви відозву до німецьких робітників, в якій кличуть: „Геть з буржуазним коаліційним правительством! Нехай живе правительство робітників!"

ІРЛЯНДСЬКІ ПОВСТАНЦІ КОНЧЕ ХОТЯТЬ РЕСПУБЛІКИ

ЛОНДОН, 12. липня. — Сюди наспіла чутка, що айриські республіканські повстанці проголосили формально в місті Корк ірляндську республіку.

Ся чутка досі ще не провірена ні стверджена.

Республіканці отборнились в південно-західній Ірляндії і там панують при помочі своїх зоружених повстанців.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893.
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays, at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.
Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА.	
Three cents the copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign ond Jersey City Rates.		В Джерзи Ситі і заграницею.	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

Телефон „Свободи": 498 Montgomery. Тел. У. Н. Союза: 1838 Montgomery.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", 83 GRAND STREET, JERSEY CITY, N. J.

ПОВСТАННЯ НА УКРАЇНІ.

ВІДЕНЬ, 15. червня. — По відомостям, що походять від представництва політичного відділу Козачої Повстанчої Ради на Україні, українські повстанці розпочали рішучу боротьбу з окупаційною большевицькою владою на Україні і з польським засиллєм у Галичині та в Холмщині. Всякі зносини окремих осіб з большевиками ухвалено розглядать яко ворожі вчинки проти своїх та активно бороться проти них. Представництво одержало теж з Каменця Подільського відомости про перегруповання „червоних армій" і про зосередкованнє совєтського війска на польському й румунському кордоні.

Вкінці червня с. р. на теренах України мали відбутись маневри під головною командою комісаря Леона Троцького.

Крім того є відомости про підготовленнє до мобілізації в „червону армію" народившихся в 1902—1903 роках.

ЯК ПОСИЛАТИ ГРОШІ НА ПОМІЧ ГОЛОДУЮЧИМ НА УКРАЇНІ.

Серед Українців в Америці виринув непотрібний спір, на яку адресу посилати поміч голодним на Україні.

Большевики хотіли би, щоб посилано через большевицький „уряд"; або через большевицьких „послів" заграницею; або через большевицькі комітети в Ню Йорку, Канаді і т. д. Навіть самі — дуже радо — збирають жертви, обіцюючи, що вишлють їх на адресу комісарів.

Але загал на все те глядить з недовірєм.

Загал хоче дати поміч і дасть ту поміч, але НЕ ХОЧЕ ДАВАТИ ЇЇ В КОМІСАРСЬКІ РУКИ.

Український загал в Америці не є проти того, аби дати хліба і комісарам, бо він знає, що нагодовані комісари меньще заграблять хліба в народу аніж голодні комісари. Але він певний, що большевицькі комісари прислані гроші собі заберуть, а голодному народови хліба не дадуть, і длятого загал є проти посилання гроший в руки большевицьких комісарів.

З того спору можна вийти дуже легко в той спосіб, що жертводавці не будуть посилати гроший на адреси ЖАДНИХ БОЛЬШЕВИЦЬКИХ КОМІСАРІВ, але просто для голодуючого українського народу, в руки українських інституцій на Україні, які вже розділять справедливо між усіх голодуючих.

Найліпше буде, як американські (і канадійські) Українці посилати-муть поміч голодним на Україні через український допомоговий комітет у Львові, значить до ТОВАРИСТВА „ДНІСТЕР", У ЛЬВОВІ, УЛ. РУСЬКА 20, НА ВКЛАДКОВУ КНИЖОЧКУ Ч. 13,380.

Кромі того можна посилати безпосередно на Україну. Проф. Михайло Грушевський у тій справі пише так:

Ми подаємо всім, хто має якусь найменьшу змогу помогти Україні, якусь крихту занятись цією справою, такі адреси, безумовно певні, для посилок і запомог, для розпреділення між голодними і потрібуючими:

1. — Українське Наукове Товариство, Київ, Велика Підвальна 36, кв. 8, на руки пані Ткаченко.

2. — Українська Академія Наук, Київ, Бульвар Шевченка 14, в розпорядження проф. Е. Тимченка і К. Черпуковського.

3. — Медична Академія, Київ, в розпорядження Евг. Черняхівського.

4. — Український Відділ Університету (Інститут Народньої Освіти) в розпорядження Александра Грушевського.

5. — Національний Український Театр, Київ, Троїцька площа, в розпорядження Івана Маряненка.

Бажана поміч поживою, одежою, обувю, біллем, медикаментами, папером і т. д. Посилати цю поміч можна через „АРА" (Американську Запомогову Адміністрацію Гувера).

Отже, ясна річ, що ГРОШІ або ФУД-ДРЕФТИ можна посилати на подані адреси, а посилки ПАЧКАМИ (одінне, ліки і всяке знадібє) через Американську Запомогову Адміністрацію (American Relief Administration, 42 Broadway, New York).

На сьому можна скінчити дискусію і замісць спорити, ЗІБРАТИ МІЖ СОБОЮ ПАРУ ДОЛЯРІВ і післати голодним.

ПОЛЯКИ ДАЛІ ВИКОРИСТОВУЮТЬ ПЕТЛЮРУ ДЛЯ СВОЄЇ ПОЛІТИКИ.

ВІДЕНЬ, 15. червня. — Польський уряд, передбачаючи неминучість війни із советами і політичні ускладнення в Галичині, шукає зближення з російськими і українськими еміграцькими кругами, стараючись, як і раньше, використати в сьому відношенню Савінкова і Петлюру.

ПОЛЬСЬКІ КАТИ ХОТЯТЬ ЗАСУДИТИ НА СМЕРТЬ ТРИНАЦЯТЬОХ УКРАЇНЦІВ.

Польський акт обвинення проти Степана Федака і товаришів.

(Від власного кореспондента).

В суботу, 17. червня, в полудне тринацять українських студентів, арештованих в осени минулого року польськими окупаційними органами у Львові з приводу замаху Степана Федака на начальника польської держави Пілсудського і львівського воєводу Грабовського, які мучаться в польській тюрмі у Львові, дістали акт обвинення.

Обнимає він 90 подвійних літографованих сторін аркушевого формату, зладжений польською і українською мовою і підписаний прокуратором Свободою.

Сей польський акт обвинення ставить перед суд отсих Українців:

1) Степана Ярослава **Федака,**
2) Франца Йосифа **Штика,**
3) Дмитра **Паліїва,**
4) Остапа **Коберського,**
5) Василя **Кучабського,**
6) Михайла **Матчака,**
7) Богдана **Гнатевича,**
8) Петра **Яреміючука,**
9) Віктора Леонарда **Голубовича,**
10) Миколу **Тофана,**
11) Остапа **Горобійовського,**
12) Івана **Білецького,**
13) Евгена **Зибликевича.**

Польська прокураторія обвиняє всіх тринацятьох за **головну державну зраду** проти польської держави. Сеї головної державної зради проти польської держави мали вони допустититися тим способом, що „зміряли до викликання і побільшення небезпеки для польської деержави зовні та заворушення і домашньої війни внутрі".

Далі **Федака** обвиняє польська прокураторія за **злочин намаганого скритовбийства,** а Штика, Паліїва, Коберського і Матчака за **співвину** в злочині намаганого скритовбийства.

„Намаганим скритовбийством" польська прокураторія вважає замах на Пілсудського і Грабовського.

Акт обвинення опирається на австрійськім карнім кодексі, який доси обовязує в Галичині. За злочин головної державної зради сей кодекс накладає кару смерти.

Польська прокураторія ставить тринацятьох Українців перед польський суд, домагаючися від нього **засуду на смерть.**

Очевидно, не буде се суд, тільки **комедія суду.**

* * *

В середніх віках, коли громадянство різко ділилося на февдальні стани (шляхта, міщанство, духовенство, вільні селяни, піддані селяни і т. д.), утворилося як основне понятте справедливого суду, щоби кождого судив суд, зложений з людий рівних йому, себто з того самого стану, до якого належить обвинений.

Се — тому, бо тільки люди того самого стану виростали в однакових поняттях, мали однакові інтереси і тому могли себе розуміти і судити.

Коли прим. шляхотський суд судив міщанина, то він судив його зі становища інтересів шляхти, отже не міг бути безстороннім, справедливим судом.

Під конець абсолютистичних монархій утворилося знов, як одно з основних конституційних домагань, домаганнє **громадського суду,** суду присяжних.

Се — тому, бо тоді всесильним паном держави була залежна від монарха бюрократія, яка ставила себе понад усіх громадян. Суд, зложений з бюрократії, не був справедливим судом, бо вона всі справи оцінювала зі становища інтересів монарха і його бюрократії.

Протягом 19-го віку, з розвитком громадянства на кляси (буржуазія і пролетаріят), утворилося понятте „клясового судівництва". „Клясовим судівницвом" називали соціялістичні партії суд сучасної держави над пролетаріятом. Чому? Бо суд сучасної держави є або бюрократичний (судді — урядовці) або громадянський (судді — присяжні) але і судді — урядовці і судді — громадяни походять з буржуазії і судять на основі законних понять, утворених буржуазією. В конфліктах між буржуазією і пролетаріятом і закони і судді стають по стороні буржуазії. Тому сучасне судівництво називали соціялістичні партії „клясовим судівництвом", судівництвом кляси над клясою.

Відколи істнує Совітська Росія, має світ ярке видовище **відворотного „клясового судівництва",** себто судівництва, де в імени пролетаріяту видається присуди на його ворогів. Се „клясове судівництво", виконуване в імени пролетаріяту своєю сторонничістю і жорстокістю очевидно переходить усе, що можна закинути „клясовому судівництву" буржуазних держав.

* * *

Я подав сі уваги про судівництво, щоб читачі лекше могли собі вирибити оцінку тої **комедії суду,** яку польська окупаційна влада устроює тепер над Федаком і товаришами.

Навіть в упорядкованій державі, зложеній з більше народів, суд, де суддями були би члени одного народу, а обвиненими члени другого народу, не був би справедливим судом.

Так було прим. в Галичині за Австрії, де польський суд судив Українців за „злочини", яких вони допустилися в боротьбі проти польського панування. Отже польський суд був тільки знарядом польського панування над Українцями.

Тепер, в справі Федака і товаришів пропасть між польськими суддями й обвиненими Українцями **ще богато більша.**

В сій комедії суду, яку польська окупаційна влада устроює над тринацяти Українцями, судді і обвинені належать до двох **воюючих** ворожих таборів.

Судді—се Поляки, які репрезентують ту Польщу, що напала на українську Галичину, завоювала її й доси держить її в воєнній окупації.

Обвинені — се Українці, сини українського народу Галичини, який утворив свою державу, обороняв її проти наїзду Польщі з оружєм в руці й обороняє доси.

Війна між Польщею й Галичиною ведеться доси. Нема ніякого акту, яким український нарід Галичини заявив би, що кінчить війну проти наїзду Польщі на свою землю і вважає Польщу своїм сувереном, а себе — польським підданим. Нема такого акту — і не буде!

Війна між Польщею й Галичиною ведеться доси і буде вестися, аж доки український нарід не викине ворога з своєї землі.

Тимчасом Польща устроює ось яку комедію суду:

Представляє справу так, ніби-то Галичина є часть Польщі і обвинені своїми діланнями допустилися головної державної зради проти польської держави.

Неправда!

Галичина лежить поза границями Польщі! — Так рішила Рада Ліґи Націй, зложена з представників держав майже цілого світа.

Тих тринацятьох Українців не допустилися головної державної зради проти Польщі, тільки вони **воювали** проти Польщі, як проти чужої ворожої держави, яка завоювала їх рідний край.

Те, що польський акт обвинення закидає тринацятьом Українцям, є тільки окремі прояви війни між Польщею і Галичиною.

Є се основне понятте міжнародного права, що війна є правом воюючої сторони і за воєнні ділання воєнна сторона не може бути потягнена до відповідальности, — хиба, що нарушить постанови міжнародного воєнного права.

Отже Польща не має найменшого права ставити Українців перед свій суд. Се було би так само, як колиб прим. Німці занявши Бельґію, поставили перед суд полонених бельґійських жовнірів за те, що вони воювали з ними.

Тут ворог судить ворога. А такий суд ворога над ворогом не є ніякий суд. Се є пімста ворога над ворогом, замаскована комедією суду.

Як та комедія буде виглядати, можна наперед сказати.

Польський суд засудить тринацятьох Українців на смерть. А потім начальник польської держави, щоб показати польську „великодушність", помилує їх і перемінить негайну смерть на шибениці на **повільне конанне в польській тюрмі.**

Ся комедія суду, яку устроює Польща над тринацяти Українцями, не повинна польським катам минутися безкарно.

Вони повинні відчути, що український нарід не зложив оружя і не зложить.

І се буде найгарнійша нагорода для тих тринацятьох українських героїв, що мучитимуться в польській тюрмі, коли вони знатимуть, що там за тюремними мурами їх братя бють ворога.

А може — може щаслива доля допоможе їм вирватися з польських тюремних мурів на волю і далі бити ворога — аж до повної побіди!

Прага, 20. червня 1922.

Др. Михайло Лозинський.

З ДНЕВНИКА КИЇВСЬКОГО КОРЕСПОНДЕНТА „РУССПРЕССА"

3. мая с. ст. „Разом із тим як покінчилися весняні роботи, зі всіх сторін надходять вісти, що в ріжних сторонах України появилися банди (повстанці). Вісти ці пильно затає преса. Банди мають з одного боку рабівницький, а з другого, і то в рівній мірі, **національно-український характер.** Ні оден пароход, що йде вниз по Дніпру від Київа, без охорони воєнної фльотилі не може ручити ні за безпечний переїзд подорожних, ні за перевіз набору.

4. мая ст. ст. Останніми часами відбуваються в Київі щораз частійше так звані „воєнні демонстрації". Вулицями машерують, очевидно що кращі частини війска, умундуровані досить можливо, не по совітськи, переважно в англійських плащах і навіть не без чобіт, що дуже характеристичне для оборонців Р. С. Ф. С. Р. Нині червона артилерія демонструвала в городі свою силу і полевими гарматами наганяла страха ворогам, а малодушних підтримувала на духу в боротьбі за совіти.

Але як не прибрані на зверх „невтомимі борці", то краска їх облич говорить ясно, що фунтом хліба і кількома золотниками ситим не будеш.

Нічні напади злодіїв прибирають систематичний, засташуючий характер. Кожда ніч, це ціла епопея грабіжів, нападів, вбивств і насильства. Маґазини всякого рода чекають спокійно на свою чергу, а разом з ними і сторожі, котрі рекрутуються зі спокійних, неворужених горожан, які не маючи способу до життя наймаються сторожити маґазинів з нараженнєм власного життя і здоровля.

5. мая ст. ст. Ціни на хліб знов сильно підскочили. В деяких частях міста платили нині за фунт печеного хліба 200.000 рублів. Розуміється купці иншими товарами теж не осталися позаду в своїх цінах.

Стан київського ринку залежить цілком від скількости приїзджаючих мішочників і від поїздів з місць доброго урожаю (район Цепетівки), а також від вивозу в Москву й Одесу. Особові вагони по тій причині кишать від насікомих. Їх дуже й не піддають десінфекції, — з ними можна зробити тільки одно — спалити.

6. мая ст. ст. Нині „На рості" (так тут називаються плякити з останніми новинами, розліплені на Хрещатику проти Прорізної) ми побіджаємо; вчора побідили й завтра побідимо. Французи заганані в козячий ріг, анґличане й другі, забігають нашої ласки, стискають наші руки і мало не благають Р. С. Ф. С. Р. щоби їм не платити довгів і признати їх суверенність. Коло плякатів юрба всілякої публіки, жадної вістей, бо ґазета по причині дорожнечі не всякому доступна. Публіка читає мовчки. В Совітській Росії вміють мовчати й скривати свої думки. У всіх оден вираз: повна байдужність. Це тепер тут називається „безпартійність".

Я теж „безпартійний" і мені зі всім все одно, що Чічерін відповів Лойд Джорджови, а цей Барту. Читаю плякати по перше тому, бо вмію читати, а по друге тому, що маю час.

Але інтімно всі, від вищої інтеліґенції до робітників, а навіть до членів комуністичної партії не вірять ані в одно слово, що доносять депеші. Це доходить так далеко, що навіть оповідають собі, немовто делеґації совітської Росії ніхто не просив, немов то вона сама поїхала до Ґенуї і там правдою і неправдою добилася до співучасти в конференційних працях. Що до самої конференції, то від неї ніхто нічого доброго для Росії не сподівається.

8. мая ст. ст. Нині совітські горожане показали Американцям, як то дістають посилки з Америки ті люде, що не мають свояків, які за границею заплатилиб 10 долярів на їхню користь.

В ночи розбито незвісними злодіями склад допомоги голодуючим „АРА" і вкрадено з нього товарів на міліярди рублів, розуміється совітських.

Такий виїмок з дневника кореспондента київського друкує „Руль". Він, розуміється не малює всесторонно життя в нашій „золотоверхій столиці", але всеж таки дає вказівки, як те життя виглядає. Голод, дорожнеча, злодійство в день і в ночи, обріхування публіки, байдужність і втрата всякої віри, — ось головні прикмети київського життя.

А повстанці знов дають про себе знати, не зважаючи на те, що червона армія демонструє по вулицях Київа і то навіть не без чобіт!

Не вжеж такий стан у найбільшому місті так званої „Радянської України" може потрівати довго?

Крегул.

ПОЛЬЩА МАЄ РЖОНД ЗА РЖОНДОМ.

(З львівського „Гром. Вістника").

Те, що від Зелених Свят діється у Варшаві, закраває на гумористику у великому стилю. Пілсудскі притис до муру „суверенний" сойм, а сойм підставляє ногу Пілсудскому. Більшість польського сойму — вшехполяки зі своїми підсусідками. Патроном цієї більшости маршалок сойму — Тромпчиньскі. Щоби досолити Пілсудскому, ця більшість 16. ц. м. скасувала т. зв. „малу конституцію", ухвалену в р. 1919, яка мала обовязувати на переходовий час, доки не вийде в життя т. зв. „велика конституція" (спочиває в паперах). Ініціятиву в покликуванню премієра в Польщі пересунено з начальника держави на вшехпольський соймовий наворoccurs — „Головну Комісію". Комісія десиґнувала на премієра б. міністра торгу і промислу Пржановского, людину під політичним оглядом безбарвну, члена невеличкого клюбу в соймі (міщанського), отже знаменитого кандидата на на вшехпольське помело. Комісія десиґнувала премієра, маршалок подав це письменно до відома Пілсудскому. Пілсудскі дав досвідку оержання повідомлення. Цілий день ждали „суверени" зі сойму на традиційну номінацію, яка зачинається стеоретипною фразою: „Дорогий Пане Х. У. іменую Вас". Між тим Пілсудскі не захотів взяти на себе відповідальности за ним не покликаний кабінет і цим разом закпив собі зі сойму по всім приписам ухваленого соймом закону про „Головну Комісію". Минала година за годиною і Пржановскі не знав, чи є він премієром, чи ні. Щойно соймові справоздавці (ґазетярі — народ дотепний!) вибавили його і маршалка з клопоту. Так і рішено: Пржановскі є премієром на основі рішення „Головної Комісії". І Пржановскі дістав устне доручення маршалка та зачав „робити" кабінет, якому соціялістична преса причепила етикетку: паскарський.

Щойно на другий день і Пжаковскі і його протектори прийшли до переконання, що властиво тут потрібне порозуміння з Пілсудским як начальником держави, що премієр мусить стояти в якімсь звязку з начальником держави. Пржановскі зрезиґнував і тепер вже невідомо, хто має шукати премієра: Тромпчиньскі чи Пілсудскі. „Дзеннік Людови" ось що пише про цю сензаційну для Европи найновійшу варшавську комедію п. з. „Кріза кабінету": „Суверенна заїлість вшехполяків довела до того, що найвисший законодатний орґан в державі зведено до рівня пристрастного віча, яке виносить непочитальні і необчислимі ухвали. З найвисшого законодавчого орґану і мнимо в його обороні зроблено посміховище. Найзавзятійший ворог парляментаризму і демократії не міг їй зробити більшої кривди, як це вдалося львівським професорам права Ґломбіньскому і Дубановічеви, що законодатну працю сойму перемінили в якусь циркову арену".

Очевидно, в цій безпардонній боротьбі між соймом і Бельведером первісні причини кризи зійшли на задній плян.

Очевидно, не може бути й мови про санацію цих причин, бо тепер йде вже бій зі зажмуреними очима.

Краківський „Час" з дня 22. ц. м. бідкається: „Кріза приносить нам з кождим днем необчислимі шкоди — підкопує довіря до нас і утруднює нам в фатальний спосіб розпочату від недавна консолідаю господарську і політичну. Цілий світ зачинає на нас дивитися знова з недовірям, як дивився в рр. 1919 і 1920, не розуміючи наших внутрішних боротьб і переворотів".

„Час" робить докір Пілсудскому за викликання кризи, а соймови за „проклямовання своєї суверенности і узурпацію собі десиґнації кабінету". „Вислідом цих обох похибок — скаржиться „Час" — є безконечна кріза з необчислимими наслідками, а кошта тих похибок заплатить не Росія, не Німеччина ані хто небудь инший — тільки Польща".

І знаменна річ, що ні один польський денник не спромігся на пошуканку причин хронічної недуги Польщі глибше. Значить — в самій Польщі на неї не має лікаря. Може найдеться він за границею. Дарма, що заграничні лікарі дорого коштують.

ЛИСТ ІЗ БРАЗИЛІЇ.

(До редактора віденського „Українського Прапора").

Ірасема (Санта Катаріна)

10. мая 1922 р.

Дорогий Друже!

Сиджу в просторій світлиці зі стінами з вигладжених дошок природної барви, в монастирі О. О. Василіян. Моя кімната пуста, тільки на одній стіні висить образ Спасителя й велика фізична карта України Дра Ст. Рудницького. Монастир положений на високій горі. Докола, на узбічу гори красуються буйні туї, криптомерії і кипариси, а серед них золотяться між темнозеленим листем дозріваючі помаранчі. Передзимовий холод велить мені забути, що живу в середині мая; здається мені, що я в Італії в місяці січні.

Кругом простерся безмежний океан лісів, над котрим сям і там снуються білою вовною хмари й розгублюють по темнозеленім океані мандрівні плями тіни. Далі лісовий океан підіймається чорними хвилями а ще далі сі хвилі виростають у зовсім чорні вали, що тягнуться в нескінченість, один по другім, закриваючи собою дійсний океан.

В холодному, чистенькому повітрі повисло сонце, що опускається за лісову пущу; подному боці по лісах розкинулися блискучі бронзові й мідяні плями, по протилежному боці темніє лісовий безмежний океан. Говорити про його кольорит? Ся темна барва, котру присів пухом фіблет, що бореться з ультрамаріном, се щось таке, перед чим мусить стати безрадним найбільше досвідний мистець.

Дивлюся з висот, плаваю зором поверх сього чарівного лісового океану, котрому, здається, краю нема, і сам не знаю, чи се дійсність, чи сон, який сниться рідко. Сонце криється в чорному океані й небо заливається оранжевою барвою.

Та бачу, що профаную і красу і мої почування, беручися їх малювати. Отже перейду до реальної картини. Два місяці я безперервно в дорозі: з підводи на зелізницю, а зелізниці на підводу, а павзи виповнюють збори, раз під отвертим небом, то знову в якомусь домі. А декорацію сих подорожей і зборів становлять привіти, сальви з револьверів або ракет, стрійні ряди почотної кінноти, замаєні гиллєм пальми доми, українські і бразилійські прапори. Вільні хвилі виповнюють гостини, тости, промови, балачки. Скільки привітних промов я вже вислухав! Скільки промов виголосив сам! Давно вже загубився в численю...

Сьогодня користаю з вільної хвилини і спокою, який загорнув мене на короткий час в сьому монастирі, що виріс високо поверх лісового океану і хочу розповісти Тобі про моє життє у Бразилії. Розповім один епізод, а Твоя уява нехай доспіває Тобі решту.

Проводжений почотною кіннотою з попередньої оселі аж до зелізничої стації, всів я до поїзду. Година їзди і я знову опинився серед нових знайомих, що прийшли мене зустрічати. Година балачки за пивом про наші політичні справи і треба було рушати в дорогу.

Я всів до воза (кароси), критого полотняною будою і коні рухнули по вузенькій лісовій дорозі, побренькуючи давінками. а нами потягнули ще три такіж кароси, щоб не втратити товариства мойого візника, кольоніста з Ірасеми. Швидко потонули ми в лісовій пущі, в якій тільки що пять до десять кільометрів зустрічається людську оселю.

Місяць викотився над лісову гущавину і сям і там перебивається крізь верховіття пінейрів (аравкарій) і густий бальдахім бамбусової трощі. Нічний холод зробив ліс німим і тільки бреньків дзвінків або відірвані згуки пісні котрогось з візників, що поспішають за нами, приборкують лісову тишу. Куримо обидва з візником папіроски в кукурудзяному листю, впиваємося їхнім запахом і гуторимо про рідний край.

Опівніч. Ми проїхали трийцять кільометрів і вперше зустріли прргалину в лісі, при котрій розкинулася оселя Бразилійця. Продроглі порозсідалися довкола огнища і швидко в моїх руках опинилася чарка з горячою пахучою кавою. Я порозділював поміж моїх товаришів курку, яку віз зі собою від мого попереднього хазяїна, і вони, перекусивши, пустили в коло кую (чарку з висохлої тикви) з горячим шімароном (гірким чаєм з ерва матте), доливаючи все кипятку й подаючи все иншому товаришеви.

Міжтим на одному возі мені приготовили нічліг і я розложився під полотняною „торбою" як у найкращій спальні.

Місяць заходить за лісову пущу, водопад на близькій ріці гуде-гомонить, в ряди-годи заквакає качка, десь далеко співається високим строєм пісня цвіркуна, до моєї спальні долітають голоси візників, що курять папіроски й попивають шімарон — я лежу, мрію і ніяк не в силі вснути. Я в лісовій пущі, біля мене нові люде, яких я зустрів перед кількома годинами; я сам один, чужий здається всім і собі самому — а одначе почуваюся так гарно, почуваю себе таким безпечним, вважаю моїх товаришів такими рідними і близькими, немовби пережив з ними цілі роки щирої дружби. А вони так і падають коло мене і такі щасливі, що гостять мене між собою!

Ранній холод розбуджує мене з короткого сну; мене сповіщають, що готова кава, приносять мені воду до миття і рушник до втирання. Поснідавши, рушаємо в дальшу дорогу.

Ідемо лісами або кемпами (диким безлісним степом з високою травою), зупиняємося тільки над річками, щоб напоїти коні; сонце починає пригрівати, а згодом і пекти. Мій візник-хозяїн розказує, розпитує, не позволить мені ні на хвилю бути самим із собою.

Перед обідом доїздимо до оселі Папандуви, де живе кільканайцять наших родин, самі ремісники.

Просять до готового вже обіду, а після обіду рушаємо в дальшу дорогу. На шу каросу проводить кільканайцять їздців з українським і бразилійським прапорами, на чолі котрих їде сам мій хозяїн із простертим голубим прапором з вишитим золотом тризубом.

Їдемо які дві годині й доїздимо до границі оселі Ірасеми, що розкинулася по лісах на просторі кількадесятьох кільометрів. Перед хатою одного з наших поселенців юрба народу, старі. молодші й діти, жінки й чоловіки. До мене підходить молодий хозяїн, витає мене і просить на гостину. Входжу до хати, де стоїть заставлений стіл, а за мною входять люде. Між присутніми видно старушків, яких похилила до долу трохи не сотня років, та вони ще бадьорі, доволі сильні та ще не позволяють своїм рукам відпочити. — Починається гутірка про рідні сторони присутніх, до дверей тиснуться старі й діти, прислухуються, споглядаю на мене як на невидальщину.

Пращаюся, виходжу з хати, та тутже роздається лоскіт ракет (фуґетів) і пальба з револьверів. В тріюмфальній брамі з пальмового гилля стає провідник ірасемської кінноти і з коня, тримаючи в руці булаву, починає своє привітне слово. Витає мене й Галицький Уряд і заявляє іменем усіх, що вони за батьківську землю готові на всі жертви.

Відповідаю, дякую, всідаю на мою підводу й серед вистрілів рушаємо в дорогу. Попереду поверх пятьдесять їздців, більшість із прапорцями й у лентах. Маємо ще яких шість кільометрів дороги. Похід їздців розтягається двійками на якого чверть кільометра, вється серед лісової зелені прегарною, барвною стрічкою. В ряди-годи несуться з коней вистріли. Люде виходять з хат, дивляться, дивуються.

Врешті підїздимо під гору, на котрій мов фортеца пишається гарна церква, дзвіниця й монастир. На горі біля монастиря серед зелені помаранч і кипарисів увихається брат у білій рясі й палить з моздіра. Тріскотять вистріли з револьверів. Наближаємося до прибраного зелению і прапорами „Нар. Дому", перед котрим стоїть тріюмфальна брама й по двох боках юрба народу. У відчинених дверях стоїть виділ товариства і один з виділових витає мене. Дякую за честь, витаюся з виділовими й відходжу до монастиря, де чекає мене симпатичний о. Бжуховський.

Неділя. З ночі ллє уливний дощ, уся околиця втонула в морі хмар.

Сполудня сповіщають, що пора йти на збори. Йду до „Нар. Дому", де вже саля повна людей. На естраді стоїть школа Сестер Служебниць, праворуч дівчата, ліворуч хлопці. Одні і другі в народніх строях, у козацьких шапках. На переді стоять дві дівчині з бравна, і українським прапорами. Саля все в зелені.

Мене витає один із громади й починаються продукції дітей: декламації патріотичних віршів і хорові співи. Діточе свято кінчається відсцівванием національного гимну — і починаються збори. На естраді засідає поруч предсідателя зборів комітет для позички і починається мій двогодинний реферат. Зібрані слухають серед урочистої мовчанки стоячи.

Збори кінчаються подякою мені й Урядови. Народ розходиться повлі домів — лишаються тільки гості з подальших сторін, які зїхалися кінно й підводами ще вчора.

Увечері приходять просити мене до салі „Нар. Дому", де відбувається товариська забава. Приходжу й застаю молодь в розгарі танців, а старших при розпродажі „рифів" (льосів) на льотерію. Один патріот, не маючи більшої готівки, пустив коня на льотерію, щоб усі добуті гроші жертвувати на Позичку Національної Оборони. Другий виставив на льотерію бика. — Гремить музика коломийку, молодь гуляє, дехто із старших „війкне" — серед того йде ліцитація.

Вісім тисяч мільрейсів — понад чотири міліони корон — передала мені ся оселя для пересилки Урядови. **Сі тисячі се папірчики зімняті, перепоєні потом — усі вивязані з невеличких вузликів селян. Чимало з того позичено в инших. Сі тисячі се доказ тріюмфального походу ідеї української державности навіт у лісові бразилійські нетрі.** Скільки сліз виллють померклі від нужди й горя очі старих еміґрантів, коли вони слухають мою повість лютого времени Галицької України! Яка в них віра в перемогу нашого пястука над ляцькими нагайками! Як вони сеї перемоги дожидають! **І скільки з них допитується, чи не моглиб вони зі своїми шмідтами й маншестрами** (револьверами) **пробратися до рідного краю!** Писати більше?

Думаю, що сей один епізод відтворить достаточно цілу картину моєї незвичайно цікавої і богатої змістом подорожі по лісових українських селях в Парані і в Санта Катаріна і Тобі, мій далекий Друже, доволі вже тих кількох сторінок, вихоплених з моєї записної книжки.

Ще один день буду розкошуватися чудовою стороною, а відтак понесуся сею пущею в дальші оселі, до нових людей, нових знайомих, нових друзів моїх і Уряду. Не дочисливсяб, скільки миль проїхав я зелізницями й підводами за сі два місяці, а ще ніде не зустрів я ні одного холодного погляду, не вчув ні одного терпкого слова. Здається, цілий світ зійшовби, а ніде не найшовби сеї сердечности й сеї гостинности, що осьтут в сих диких лісах.

І вже мене запрошує до Арґентини кілька тисяч наших поселенців, „забутих там Богом і людьми". А відтак жде праця над переведенням всенародньої орґанізації, якої жадає від мене увесь тутешній загал. Тому прости, Друже, що так рідко навідуюся до Тебе хочби писаним словом; та повір, мені ніколи й думати про моїх найрідніиших.. Я пірнув тілом і душею в новий світ, світ молодий, повний чеснот, яких надармо шукавби у струпішілій Европі. Кинув геть увесь баляст культури, порвав звязки з усім давнім, живу новим життєм, у повному того слова розумінню. **Аж тут я навчився любити Україну вповні; навчився її любити від сих неграмотніх чорноробів, яким вона тільки мріється і сниться і в день і в ночі вже від багатьох років.**

Пізний вечір. Місяць повис над чорним лісовим океаном, тиша налягла безмежні простори і в моїй души врочиста тиша. Чи Ти уявиш собі почування людини, що падала під вагою душевних контрастів і сумнівів та роздорів і врешті найшла спокій і вдоволенне та загальну симпатію? — Жаль мені Тебе й усіх тих, що томляться у стухлині наддунайської столиці, мені вас невимовно жаль.

Прощай і не дорікай мені, якщо прийдеться Тобі ждати довго на нові вісти від мене.

Петро Карманський.

Марко Вовчок.

СТЕПОВИЙ ГІСТЬ.

(Конець).

Марусене серце радісно затремтіло і слідом потому журно та жахливо затропотіло.

Постоявши трохи січовик рушив далі — знати простував до виходу з саду над річку. Велитеньска постать його здавалася велитеньскою тінню — так легко, так тихо, так зручно пробивалася вона поміж густими, міцно сплетеними між собою черешнями та кучерявими яблоками: ані шелесту не було чути ані колихання не було помітно.

Сама не розуміючи добре, чому і на що Маруся пробиралася і собі слідом за січовиком, часом лише зупиняючись від тьохканя та замираня серця.

Так обоє перейшли вони через увесь сад, вибралися за огорожу із живої і повзкої і опинилися коло річки.

Річка колисалася між берегами з якимось невгомонним ропотом. Побережний комиш сріблився у темряві; зомоті зорі миготіли на хвилях і блискотіли у небі. До вяза, що попустив спідне гилля своє у річку, привязаний був човен, хисткий і легенький, як шкаралупа. Сумежна лука, гори — усе повите було тишою і прозорою теплою імлою.

Тут січовик знов спинився, обертаючи погляд у всі боки і міркуючи — як нараз, почув позад себе діточий тихий голосок і туж мить почув дотик дитячих ніжних рученят. Він обернувся, як людина, якої нічо не в силі ані здивувати ні вразити, і побачив перед собою Марусю.

— А що, дівчино? — спитав він її таким рівним голосом, ніби і в зароді не бувало ніякого лиха ні напасти.

Але Маруся не примогла вимовити й словечка і тільки ухопивши його за руку з благаннєм звертала до його очі.

Проте ці очі говорили так красномовно і так багато, що січовик погладив її по головці. Щось схоже на ласкаву ніжність, на жалісне співчуття виявила його нахилена постать.

— Можна пробратися до Чигирина! — вимовила Маруся.

— Яким же робом, дівчинопорадонько? — спитав він, стиха усміхаючись.

— В степу стоїть батьків віз із сіном, — промовила Маруся, — воли пасується теж у степу... Я все знаю, де й що... Запряжемо воли... Я повезу до Книшового хутора... Там річка... За річкою вже чигириньска сила!

Січовик дивився в блискучі її очі, на її тремтячу легеньку постать, що стояла перед ним, і чув, як колотиться маленьке серденько. Він почув нараз, що його мужне, загартоване серце немов розтоплюється в грудях і щось таке з ним подіялася в хвилю, що й опісля не міг він до ладу розказати, а тільки замислювався, згадуючи.

— Хто це тобі сю думку подав, Марусю люба? — спитав січовик.

— А я знаю казку, — відповіла Маруся, — так дівчина від розбійників втікла...

* * *

Тихо посувався величезний віз степовим шляхом; при світлі погасаючих зір мигтів степ, недавно викошений і уже густо і мягко застелений молодою травою та квітками, усипаний ще не зівялими стогами запашного сіна. Тихо посувався величезний віз шляхом. Тихо було навкруги і два-три гукання в далечині, два-три далеких пострили ще більше давали відчувати цю тишу.

Перед Марусею розбігався краєвид на всі боки широко та далеко. Кождий найменший звук ловило її чутке ухо: найменше щелестіннє трави або пташиних крилець — і безусипливо її очі верталися на всі боки і стежили за кожною точкою. У тьмі літного досвітка не видно було виразно її личка, нічим не виявляла вона своїх думок чи почувань, але вся невеличка постать її на версі кошлатого зеленого воза говорила про її невсипущу пильність, про її томливу трівогу.

Нараз почулося тупотіннє значної кінної ватаги; праворуч указалася юрма верхових та скажено летіла до Марусиного воза.

Кілька диких, похриплих голосів здалека загукало до неї:

— Стань! стань!

Вона спинила воза.

Миттю обступили її і питання на чужій для неї мові посипалися з усіх боків:

— Куди?... Звідки?... Чия ти?..

— З хутора, — відповіла Маруся, — Данила Чабана дочка. Везу сіно на хутір Гони, до пана Книша.

Заспокоені верхівці розтупилися трохи і хриплий голос мовив з досадою:

— Яж казав вам; що фальшива трівога, а ви полохаєтеся, як степовий птах! Ну, деж ваші шпігуни?

— Про те ніякої біди не сталося від того, що ми проскакали пів верстви у бік! — відказав на це другий голос, видимо, якоїсь молодої та безжурної людини.

— Коли в голові гуляє вітер, то все не біда! — незадоволений пробурчав перший.

Дальше бурчанне заглушив свист нагая і тупотіннє коня, що рванувся вперед.

— Ох сердитий який! — промовив другий голос із легким сміхом. — За мною, хлопці! Віз захопіте!

Ватага рушила і під її вартою рушив Марусин віз.

Куди дівчина не обертала свої очи, усюди бачила вона коло себе похмурі, зловіщі постаті, грубі суворі обличчя; усі їхали ходою і немов відпочивали, понурившись у свої думи і на час забувши про сторожкі козацькі звичаї. На одних обличчях знати було сум, на інших турботу або невгавучу відвагу або байдужність до всього на світі.

Коло самісінького воза, черкаючись об нього, їхав уже не молодий верховець. Очі дівчини, призвичаєні до присмерку, добре розгляділи кожду грубу рису його живого, розумного лиця. Він глядів пильно на неї і без слів можна було зрозуміти його погляд: „Чудне отсе мале дівча! Чудний і той, хто обірав сю крихку цяцьку за погонича серед ночи неспокійного, непевного военного часу!"

— У тебе, дівчино, рідні батько та мати чи ні? — спитав він несподівано Марусю і помітивши, що вона не розуміє його мови, каліченою українською мовою переклав їй це питанне.

— Рідні батько й мати,—відповіла Маруся.

Погляд його впився в неї ще більш непевно і став іще допитливійший та пронизуватійший.

— А ваші батько та мати живі?... Багато у вас родини? — питали і його Маруся, — Є у вас діти? Дочки, чи сини у вас?...

Не знти, чи тихий здержливий голосок, чи звичайне питаннє розбуркали заглушені радощі та тугу на серці; тільки вони прокинулися і допитливе, підзорливо обличче, що наповнило Марусю томливою трівогою, стало якимось ігрищем то охмарюючих його тіний то світлих просвітків: спомини, образи, жалощі, надії, здавалося, душили сильну людину, підступаючи живими припливами. Чудно гляділи тепер на Марусю ці підзорливі, попереду допитливі очи, ніби жадаючи найти в її образі якийсь инший, далекий образ, що заставляв, може, колись усьміхатися тепер термтячі губи.

— Так, у мене есть дочка, — промовив він, помовчавши чимало.

— Велика? — спитала Маруся.

Він усміхнувся. Мабуть перед його очима промайнула дуже маленька, неміцна, хрустка постать.

— В тебе завбільшки, коли ще не менш, — відповів він і тяжко замислився.

Недалечко від шляху видно було тихе, невеличке озерце, окрите немов димовою пеленою ранішнім туманом; від озера праворуч звивався мягкий чорний шлях до хутора, над яким стояв тонкою прямою цівкою дим.

Се виднівся хутір пана Книша.

— Господи ти, Боже мій! яка малеч! — мовив один із ватаги, углядівшу Марусю при світлі сонця. — І їде собі байдужісінько: ні пороху ні кулі не боїться.

— Та таку дрібноту ні одна куля, гадаю, не возьме, — відказав другий. — Все одно, що макове зерно.

У — них і дівчата не боязкі — це вже такий народ, — устряв до них третій. — Я, скажу вам, бачив, як підчас самої колотнечі кров хлющить, земля дріжить і січуться і вмирають, а вона собі ходить поміж них та визбирує кулі своїх, наче в саду ягоди, їй-Богу!

— Тай гинеж їх скльки! — сказав ще один бесідник, що прилучився до них.

— Та усі ми загинемо так чи інак, — сказав хтось із боку. — В тім тільки й річ, щоб загинути найлучшим робом! От що!

Здалека донеслося кілька вистрілів і гук від них, немов чари, в одну хвилю сполохнув усі инші думки, всі инші почування і уся ватага разом перекинулася немов в одну істоту, що чутко нашорошила уха й готова була до одсічи.

— Це з нашого боку! Запевне, це з нашого! — скрикнув молодий офіцер. — Гайда, гайда! У підмогу! Це наші бються! Вперед!

Маруся не вспіла ще й змíркувати до путя, у чім річ, як уже ватага помчалася як вихор і скоро зникла всі з очий.

Віз посувався помалу вперед до Книшового хутора; замигтіли засіяні, але подекуди немилосерно витоптані, витолочені поля, постріли долітали все частійше й частійше й непомітно підоймаючись на згористу могилу, через яку звивався далі шлях, Маруся вгляділа якісь намети і шатра, а над ними стояли сувої чорного диму і вибухали в ряди-годи огняні язики червоного полумя. Часом у голосному ранковому повітрі чути було людський голос і стогін, ледве виразне жалібне ревіннє худоби і дитячий плач та тріскання від людських осель.

Зїхавши на сами шпиль могили, Маруся як на долоні побачила здалека бойовище. Вона побачила село в огни, дві дитячі постати, бігли, самі не знаючи куди, вхопившись за руки, перелякані, з жахом; розпізнала кілька жіночих постий, що нерухомо простягалися серед степу; і на її очах падали стогнучи люди, мчалися перелякані коні без їзців, рідшали люті ватаги, застелялася земля трупом та пораненими; трава, змочена теплою кровю, темнійшала. Небо мало якийсь зловіщий червоно-синій відтінок. Купи пороху кружляли хвилями.

А просто перед нею зеленів і пахнув хуторець пана Книша і віз тихо до нього посувався, все ближче та ближче. У гущавині густого саду уже виріжнювалося ріжнородне дерево і кущі зі своїми мержаним листом і квітками; в відчинені ворота побачила вона темно-жовтих, перістих курий, що похожали по широкому двору, порослому мягким оксамітним муріжком і заставленому усякою хозяйською справою та знаряддєм; коло воріт сиділа величезна кудлата собака; вона вже угляділа на шляху воза і ждала його байдужно та пильно, як особа, що вже досить бачила дечого в своїм життю і давно вже поклала собі за правило не квапитися виявляти свої почутя.

Маруся довезла щасливо січовика до Книшевого хутора, звідки він перебравсь безпечно до Чигирина.

ВІДОМИЙ В АМЕРИЦІ РОСІЯНИН ІВАН ОКУНЦОВ ПРИЇХАВ НАЗАД ДО НЮ ЙОРКУ З РОСІЇ.

Окунцов свого часу був в Америці і редактором російських газет „Руского Голоса" і „Руского Слова" і як большевики захопили владу в Росії у свої руки, він також був сторонником большевицького ладу, і поїхав до Росії і там видів Большевицький Рай. Нині він прибув до Америки назад, але здається вже не большевик і тримає відчити і ряд таких відчитів відбудеться як слідує: Ню Йорк, 14. липня, 7.30 вечером, Labor Temple, 14. ул. і 2-га евеня; Нюарк, субота 15. липня, 6.30 вечером, 66. So. Orange Avenue і Broom St.; Пасайк 16. липня, 2.30 пополудни в гали Крок, 61—4-та улиця, пг Еескс ул.; Бейон, понеділок, 17. липня, о 7. вечером в Labor Lyceum, 72 W. 25th Street.

На всіх відчитах можна буде давати питання на котрі лектор буде радо відповідати. На кождім відчиті можна буде купити книжку Марголіна: Україна Політика Антанти.

59,61-62

ДОПИСІ

МИЛВОКІ, ВИСК.

Не злим, тихим словом.

В суботу по полудни, дня 17-го червня помер на запалення легких, у шпитали в Милвокі, Виск., бл. п. Тимофій Стасюк. Покійний походив із села Звиняче, пов. Заставне, на Буковині. В лютім 1919 р. вступив до тов-а ім. Б. Хмельницького, в. 47 У. Н. Союза. Від самого вступлення він став одним з найдіяльнійших наших членів, внаслідок чого був вибраний делегатом на конференцію нашої організації, яка відбулася в Філаделфії, Па. 1920 р. Екзекутива У. Н. Союза зрозуміла добре вартість цего молодого чоловіка (йому було ледви 29 літ), коли наставила його організацийним інспектором на вісконський округ. І цей вибір був справді знаменитий, бо покійний мав такий такт і повагу, що умів поладнати і найтяжші спори та помирити найбільше завзятих ворогів.

До всьої народньої роботи вінзавсіди був перший. Промовляв на вічах, давав відчити, старався публично і приватно розбудити між нами дужий, патріотичний дух.

Притім працював, що мога, сам над собою. Читав богато і ходив до школи вечерами, по своїй роботі у сторі, де був занятий як помічник („клерк").

Усю енергію з'уживав на це, щоби поширити У. Н. С. між всіма Українцями в нашій околици, бо бачив, що наша справа потребує з'єднання сил і видів, що ніяка друга укр. організація не є так сильна і патріотична як У. Н. С.

На жаль невмолима смерть забрала його з поміж нас в самім розцвіті його життя.

Якдоказ, яку любов він мав між нами, а і Американцями, хай послужить це, що вінцями з живих цьвітів прикрито цілий його гріб.

Зложили вінці оці: 1) тов-о ім. Б. Хмельницького, в. 47 У. Н. С.; 2) Парохіяни церкви Пр. Покрови; 3) Студентський Клюб; 4) Школа, де вчився; 5) Компанія стору, де працював; а крім того еще других пять вінців від Американців, із якими небіщик був знакомий.

Як додаток до нашого вінця, який зложили йому на домовину, пишемо еще оцих кілька слів, щоби широкий загал знав, якого доброго сина утратила наша Україна.

Хай буде йому добра між нами память як розумного і вірного патріота і сердечного чоловіка.

За Тов-о ім. Б. Хмельницького
в. 47 У. Н. С.
Федір Борсук, секр.

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Українець, Скрентон, Па. — Ми Вам писали, що місцевости **„Вилкс-Берр"** нема в Америці. Є тільки **Вилкс Беррі, Па.**

Можете бути певні, що гроші **післані в комісарські руки**, лишаться у них, а голодні за ті гроші ані дрібки хліба не дістануть.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

РЕКОРДОВИЙ ЗВІТ УКРАЇНСЬКОГО НАР. СОЮЗА

за місяць червень 1922 р.

НОВОПРИСТУПИВШІ ЧЛЕНИ.

В. 1. Венгринович Марія.
В. 8. Сакала Григорій, Мандзій Вас.
В. 9. Грубий Франко.
В. 15. Козак Вавро, Шкбаль Євдокія, Голубена Марія, Козак Розалія, Довган Михаліна.
В. 16. Федюк Михайло.
В. 31. Мищишин Константин, Скроцка З. Марія, Бобеляк Петро.
В. 32. Огурчак Йосиф.
В. 34. Горун Андрій.
В. 45. Соловій Григорій.
В. 57. Ропицька Анна.
В. 63. Паньчак Марія, Марків Павло.
В. 65. Нагребецька Олена.
В. 70. Самоіл Семен, Наконечний Кирило.
В. 76. Сломншинський Василь.
В. 80. Попик Онуфрій.
В. 83. Витяз Марія.
В. 95. Романишин Матвій.
В. 99. Залецька Ева, Бабій Михайло.
В. 100. Чубатий Михайло, Ферич Семен, Ферич Вікторія, Манздяк, Михайло, Гайванович Марія, Шинкаренко Семен.
В. 130. Питляр Олекса.
В. 136. Клим Іван.
В. 146. Донесюк Петро, Нога Олена, Явний Іван.
В. 151. Щерблюк Анастазія.
В. 169. Бойко Олена.
В. 170. Швець Анастазія.
В. 181. Задорожна Настя.
В. 182. Грабінський Михайло, Швець Михайло, Гиба Дмитро.
В. 200. Цісик Володимир.
В. 203. Шеремета Василь, Шеремета Анна.
В. 206. Кінаш Антоніна.
В. 213. Мельник Іван, Бакун Пилип, Мельник Ксеня, Король Йосиф, Пелех Михайло.
В. 215. Титла Олена.
В. 218. Ляхоцький Онуфрій, Клюс Ів.
В. 221. Сенів Марія, Сенів Іван, Яськів Іван.
В. 230. Павлишин Марія.
В. 237. Бакалець Микола.
В. 245. Зборовський Стефан.
В. 259. Козак Іван.
В. 274. Лопушанський Теодор, Кіхтан Парасковія.
В. 276. Грицик Теодор.
В. 288. Періг Варвара.
В. 295. Шляхетка Іван.
В. 326. Бабяк Марія.
В. 354. Малішевська Юлія
В. 355. Сірий Микола.
В. 363. Свередюк Йосиф.
В. 369. Гладиш Ілія.
В. 385. Пидатюк Олекса.

ЧЛЕНИ НАНОВО ПРИНЯТІ.

В. 5. Пукіш Василь.
В. 18. Колтко Григ., Колтко Іван.
В. 20. Зазуляк Михайло.
В. 36. Решітник Анна, Теребушка Маланка.
В. 43. Зелік Михайло.
В. 51. Оліяр Василь.
В. 55. Ячник Антін.
В. 56. Чулка Мих., Чулка Єлисавета.
В. 59. Зелік Олекса.
В. 61. Королевят Дмитро
В. 83. Маньків Іван, Колісник Василь, Витяз Іван, Маланюк Іван, Гринко Михайло, Аркатин Григорій, Карбовник Роман, Чіляк Лука, Рій Петро, Кулинич Дмитро, Маліновський Григорій, Карбовник Феся.
В. 95. Козар Титус.
В. 109. Тинжик Андрій, Твардий Франко, Тварда Анна.
В. 122. Маршалек Владислав.
В. 135. Макар Дмитро, Кокос Мартин, Остіяновський Андрій, Копильчак Михайло, Лазоришин Василь, Макар Марія.
В. 136. Бочар Владислав.
В. 157. Постол Тома, Бачинський Юрій.
В. 182. Кметь Іван, Кметь Каролія.
В. 192. Бундик Михайло, Бундик Катерина.
В. 193. Гайдук Антін.
В. 217. Травінський Іван, Паньчук Ізидор.
В. 219. Заморський Роман.
В. 221. Шиманський Іван.
В. 235. Невойда Павлина, Невойда Олекса.
В. 240. Рибак Іван, Хухра Іван, Хухра Катерина.
В. 247. Шатинський Михайло.
В. 282. Окінний Андрій.
В. 301. Остапчук Дмитро.
В. 326. Маційовський Антін, Маційовська Марія.
В. 336. Воробель Дмитро, Воробель Антін, Литвак Ігнатій.
В. 338. Пухнатий Ілько.
В. 379. Кухар Петро.
В. 384. Дячун Карпо.
В. 393. Добжанський Стефан, Завінський Адам.

ЧЛЕНИ ПРИНЯТІ З ПЕРЕСТУПНИМИ КАРТАМИ (ЛИСТАМИ).

В. 9. Сич Петро, Бембен Г. Домінік.
В. 50. Тиндик Іван.
В. 69. Дяков Йосиф
В. 97. Михалишин Семен
В. 133. Маселко Михайло.
В. 179. Тиндик Іван.
В. 183. Коцан Михайло.
В. 217. Рищітних Анна.
В. 223. Бойко Іван.
В. 254. Стасюк Андрій.
В. 286. Німець Василь.
В. 292. Длукаш Дионізій.
В. 308. Лесиганич Петро, Домитрів Іван.
В. 316. Вереза Іван.

ЧЛЕНИ СУСПЕНДОВАНІ АБО ВИКЛЮЧЕНІ ЗА НЕПЛАЧЕННЄ МІСЯЧНИХ ВКЛАДОК.

В. 1. Колодій Михайло, Лесяк Григорій, Шаршон А. Петро.
В. 2. Штогрин Семен, Штогрин Татіяна.
В. 7. Костів Йосафат, Куземчак Теод.
В. 18. Обух Анна, Обух Марія.
В. 27. Бокаццук Юрій.
В. 33. Бурдяк Анна.
В. 36. Тадів Марія.
В. 38. Малаховський Теодор.
В. 41. Литвин Олекса, Матерна Олекса, Кацуля Юлія, Нищот Йосиф ст.
В. 43. Когут Іван.
В. 44. Кушмілер Валентин.
В. 46. Падевський Домінік.
В. 51. Маєр Алберт.
В. 59. Бідний Стефан.
В. 61. Каркут Дмитро.
В. 65. Вітковський Стефан, Корнац Михайло.
В. 68. Вихованець Андрій.
В. 69. Замосцянюк Микола.
В. 78. Сулятицький Микола, Путко Михайло, Шайняк Крестина, Когут Михайло, Мацік Михайло, Пітенка Василь, Барицький Микола, Маційовський Валентій, Наньо Іван, Зятик Ів., Шайняк Михайло, Стажецький Семко, Ганич Іван, Вивюрський Йосиф.
В. 93. Вардига Теодор.
В. 95. Гнатишин Василь, Прус Василь, Окулов Федір.
В. 101. Мачежак Марія, Мачежак Семен.
В. 102. Михно Анна.
В. 104. Амброзевич Панько.
В. 108. Олекса Юрій.
В. 109. Стехуляк Іван.
В. 112. Стиранка Катерина, Старинщак Катерина, Папаик Катерина, Стижбіцька Марія, Катинська Катерина, Папа Розалія.
В. 114. Гриців Петро.
В. 116. Дзяман Йосиф.
В. 120. Вайда Іван.
В. 121. Кізима Петро.
В. 123. Булик Василь.
В. 124. Кавний Теодор.
В. 126. Герман Йосиф.
В. 130. Придун Зофія, Придун Марко.
В. 131. Худин Марія, Худин Іван.
В. 135. Мушинська Марія, Медвідь Іван, Мушинський Василь, Рушняк Анна, Рушняк Олекса, Матерна Йос.
В. 137. Гураль Анна, Гураль Мих.
В. 139. Гіглюк Василь, Шманда Іван.
В. 143. Шейб Петро.
В. 145. Найдух Юліян.
В. 149. Стадник Єлисавета.
В. 153. Диндюк Петро, Гавучик Мих.
В. 155. Лайкош Григорій, Литвин Матвій.
В. 159. Тирпливець Григорій.
В. 162. Поташ Стефан.
В. 164. Роль Іван.
В. 165. Ганковський Андрій.
В. 166. Клим Реймонд, Николич Мик.
В. 172. Собонькевич Іван, Бойко Петро.
В. 186. Сімонс Марія.
В. 187. Воловий Франко, Гац Мих.
В. 190. Капенос Корнило, Карнюк Андрій.
В. 206. Боднар Іван.
В. 209. Фіщур Петро, Бобенчак Федько.
В. 210. Дук Олекса.
В. 216. Мацяк Паранька.
В. 217. Білоголовський Теодор, Тритяк Теодор, Кісіль Іван, Мікульський Йосафат, Базів Іван, Цимбаліста Теодор, Головка Іван, Гуньчак Семен.
В. 219. Климців Дмитро, Войтас Ів.
В. 221. Городецький Михайло, Татарчук Якія, Савчук Катерина.
В. 227. Рихель Христина, Рихель Михайло, Іванців Микола, Вашко Григорій, Гайдук Яків, Цап Стефан, Шиманський Григорій.
В. 229. Кальмук Павло, Югас Анна, Югас Михайло, Возний Іван, Югас Микола.
В. 230. Сеньчак Онуфрій.
В. 233. Гуменяк Розалія, Курик Сиворій.
В. 234. Пришляк Сень, Чечель Петро.
В. 239. Собко Андрій, Бручковський Михайло, Вільчинський Стефан.
В. 241. Крутий Василь, Мисків Михайло.
В. 246. Страхоцький Іван.
В. 248. Волянська Агафія.
В. 250. Каня Войціх, Каня Марія.
В. 263. Музичка Іван.
В. 270. Леуш Тит.
В. 273. Прадовус Іван.
В. 274. Гирбіль Стефан.
В. 276. Онуфрик Юрко, Андрусик Теодор.
В. 300. Лаврук Михайло.
В. 316. Пригода Стефан, Дорофей Михайло.
В. 317. Моздір Габриіл.
В. 320. Конарська Магдалена.
В. 330. Гишка Анна.
В. 338. Васькович Микола.
В. 350. Германович Ілія, Германович Марія.
В. 354. Романик Юрко.
В. 367. Бащук Василь, Андріїв Яць, Коломиець Анна, Урус Микола, Хомин Кирило, Лукаш Данило, Звонар Андрій, Гнатів Дмитро, Коломиєць Тит.
В. 380. Махнич Стеф., Гінко Юстина.
В. 388. Блоховський Стефан, Огар Йосиф.

ЧЛЕНИ ВЗЯВШІ ПЕРЕСТУПНІ ЛИСТИ (КАРТИ).

В. 1. Сорока Теодозій.
В. 31. Бембен Г. Домінік, Сич Петро.
В. 36. Теребушка Маланка, Ришітник Анна.
В. 59. Бойко Іван.
В. 65. Німець Василь.
В. 87. Вайда Василь.
В. 102. Лесиганич Петро.
В. 117. Дяків Йосиф.
В. 141. Попович Андрій.
В. 142. Відділ розвязаний а членам видано переступні листи: Галовський Іван, Глух Теодор, Рутковський Анастазій, Поливчак Іван, Габер Володислав, Баранецький Андрій, Шевчук Юрко, Саранчак Яків, Вошучинський Іван, Кохан Прокіп, Фортуна Дмитро, Куцмида Франко, Маройка Теодор, Соболовський Михайло, Наливайський Станислав, Лесняк Рудольф Андро, Гашко Владислав, Поливчак Андрій, Стадничок Іван, Поливчак Марія, Радзиняк Стефан, Радзиняк Іван, Дорош Василь, Дронжевський Антін, Зелінський Станислав, Мамчак Еміліян, Теличка Михайло, Ковальчик Микола, Коза Тома, Глюх Михайло, Дзеньдзьо Юрій, Чурчак Яцко, Бутинець Федько, Загурак Федько, Радзиняк Юрій І-ий, Лещак Яцко, Левчак Андрій, Ясловський Адам, Бражінський Домінік, Лещак Іван, Боровський Лев, Вавернїй Блажій, Лещак Стефан, Сливяк Антін, Голимар Титус, Штим Дмитро, Пісарський Михайло, Маркович Михайло, Грін Іван, Домитрів Іван, Качираль Володимир, Остапчук Петро, Фостовський Іван, Полевчак Юрій, Атаманець Іван, Качараль Анна.
В. 144. Жуковський Михайло.
В. 179. Тиндик Іван.
В. 209. Михайлишин Семен.
В. 218. Ярош Антін.
В. 229. Фісолович Стефан, Фісоловия Анна.
В. 241. Хомета Гнат.
В. 258. Берберк Іван.
В. 295. Лужицький Іван.
В. 301. о. Копачук Микола.
В. 308. Чорний Григорій.
В. 326. Маційовський Антін, Маційовська Марія.

ЧЛЕНИ ПОМЕРШІ.

В. 44. Мотко Кароль.
В. 47. Стасюк Тома.
В. 63. Зубик Афран.
В. 179. Чулик Олекса.
В. 185. Рошицький Павло.
В. 213. Гац Микола.
В. 230. Бізик Петро.

ЗІСТАВЛЕННЄ:

В місяци маю 1922 р. було в У. Н. С. повнолітних членів	12.126
В місяци червни 1922 р. принято нових членів	76
В місяци червни 1922 р. принято наново членів	66
В місяци червни 1922 р. принято з переступними листами	16
В місяци червни 1922 р. прийшли з інших кляс посмерт.	5
Разом	12.289
В місяци червни 1922 р. суспендовано членів	171
В місяци червни 1922 р. видано переступні листи	82
В місяци червни 1922 р. відійшли до інших кляс	5
В місяци червни 1922 р. померли	7
Разом	265
З кінцем місяця червня 1922 р. У. Н. С. мав повнолітних чл.	12.024

ЗІСТАВЛЕННЄ ПІСЛЯ КЛЯС І СУМИ ОБЕЗПЕЧЕННЯ:

В клясі D на суму $100	7
В клясі A на суму $250	262
В клясі AA на $500	3.948
В клясі B на суму $750	385
В клясі C на суму $1000	7.289
В клясі BB на суму $1500	120
В клясі CC на суму $2000	13
Разом	12.024

ЗІСТАВЛЕННЄ МОЛОДЕЧОГО ДЕПАРТАМЕНТУ У. Н. СОЮЗА

за місяць червень 1922 р.

З кінцем місяця мая 1922 р. було в У. Н. С. молодечих членів	5.406
В місяци червни 1922 р. принято нових дітей	73
В місяци червни 1922 р. принято наново дітей	68
В місяци червни 1922 р. принято з пересту. листами	4
Разом	5.551
В місяци червни 1922 р. суспендовано дітей	67
В місяци червни 1922 р. відійшли з перест. листами	8
В місяци червни 1922 р. померло дітий	2
Разом	77
З кінцем червня 1922 р. всіх дітей обезпечених в У. Н. С.	5.474

Зіставленне загальне:

В місяци червни 1922 р. У. Н. Союз мав повнолітних чл.	12.024
В місяци червни 1922 р. У. Н. Союз мав молодечих членів	5.474
Разом	17.498

УВАГА

котру кождий відділовий урядник і член Українського Народного Союза повинен пильно прочитати і до неї тісно застосуватися.

Так повнолітні як і молодечі члени У. Н. Союза, оголошені в рекордовім звіті за місяць червень 1922 р. як суспендовані або виключені за неплаченнє місячних вкладок чи з інших причин згідно зі статутом організації, коли хотять і надальше бути членами У. Н. Союза, мусять зголоситися в протягу сего місяця (липня) до своїх відділів і вписатися наново, заплативши всі свої вкладки і залеглости до місцевої каси на руки відділових урядників. Єсли цего не зроблять до кінця місяця липня 1922 р., то в серпни 1922 року мусять виповнити нові аплікації (просьби о приняттє) наколи схотять бути дальше членами У. Н. Союза, подібно як кождий новий кандидат. Ці знов члени, так повнолітні як і молодечі, котрі в місяци червни 1922 р. взяли переступні листи а еще доси не зголосилися до іншого правно істнуючого відділу У. Н. Союза, мусять це зробити в місяци липни 1922 р. бо на другий місяць, то є в серпни 1922 р. стратилиб всі членські права і моглиби бути приняті тільки на підставі нових аплікацій (просьб о приняттє).

С. Ядловський, голов. предс.,
І. Каштанюк, голов. рек. секр.

В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ І ФОТОГРАФІЙ ЧЛЕНІВ ВІДДІЛІВ ДО КАЛЕНДАРЯ У. Н. СОЮЗА НА РІК 1923.

Календар У. Н. Союза, який розходиться у многих тисячах примірників, є найліпшим середником до оголошувань поміж американськими Українцями. Хто має який бизнес, а залежить йому на тім, аби про нього знало як найбільше людий, повинен дати своє оголошенне до календаря У. Н. Союза. Ціни є вельми приступні, зваживши, що наклад буде виносити 20.000 примірників. Ціла сторона 34 кв. цалів, коштує $30.00; половина $15.00; чверть $10.00; осьма часть $5.00; перша і послідна сторона в части оголошень та середна на окладинці пр $35.00; місце на послідній стороні окладинки $50. Хто хотівби в своїм оголошенню помістити також і фотографію, чи то свою чи свого бизнесу, мусить прислати з неї готову до друку клішу; коли ні, то поносить кошт виготовлення такої кліщі з фотографії то значить, що його оголошенне буде о стільки дорозше коштувати, скільки виносить кошт виготовлення з фотографії друкарської кліші.

Текст оголошень мусить находитися в редакції по день 15. серпня б. р. Гроші за оголошення належить посилати рівночасно. Оголошення на кредит безуслівно не будуть друкуватися.

Фотографії братств і товариств. Відділи У. Н. Союза, а також кружки співацькі, театральні і т. п., котрі хотілиб аби їх фотографії були поміщені в календари на 1923 рік, зволять їх прислати на адресу „Свободи" найдальше по день 15. серпня б. р. Рівночасно проситься прислати з фотографією чек або моні-ордер виписаний на імя „Свободи", на суму $8.00. Сі гроші ужиється на покриттє коштів виготовлення з фотографії друкарської кліші. Місце в календари безплатно.

Всі фотографії мусять бути добре опаковані.

Всі письма належить адресувати:

"SVOBODA",
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЗВЕРТАЄ УРЯДОВИ СВОЮ ПЛАТНЮ.

Одинока женщина, що є послом до парляменту Канади, панна Егнес Мекфейл, прогреситка, звернула 1.500 долярів зі своєї посольскої платні на руки міністра фнiансів Філдінґа. Панна Мекфейл виступала проти піднесення платні послам ще поки стала кандидаткою підчас послідніх домініяльних виборв, а тепер хоче поспати відповідно до своїх слів.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ДР. А. КІБЗЕЙ, Монтреал: Телеграму одержав, запізно. Як Ви ще в Ню Йорку, повідомить на адресу „Свободи", коли і де можна Вас бачити. — М. Д. В.

ІВАН МИХАЙЛЮК, походить з Бучачок, пов. Коломия, Гал., зволить ласкаво зголоситися на адресу: **Дмитро Колтик, 316—4th Ave., N. E. Minneapolis, Minn.** 59-61

НА ПРОДАЖ добрий інтерес, зложений з реставрації, ice cream, кенди, цигаретки, тютюн, рукавиці, шапки і т. п. Голоситися під ч. **766 Brunswick Ave., Bayway, Elizabeth, N. J.**, напроти Simons Bed Co. 58-61

Сестра Оксана Матушик, дочка Андрея Мних, пошукує своїх братів **ІВАНА і ЛУКУ МНИХІВ.** Хтоби про них знав, або вони самі хай напишуть на адресу: **Оксана Андрейовичева Матушик, або Іван Васнлів Мельників, Тарасова, уїзд Тарасніль, Цибриканська волость, Одеська губернія, Україна**, або на адресу брата: **Andrew Mnich, 106 Canal St., Westerly, R. I.** 58-61

Хтоби знав де перебуває під теперішню хвилю **д. МИРОН КОРИКОРА**, дірігент музики, або він сам зоволить подати до адміністрації „Свободи" його адресу. В нас є для него інформації. В Ню Йорку, де до тепер він перебував, його почта не знайшла. 58-59,61,63

ПО ПРИЧИНІ що мені самому є затяжко доглядати інтересу, пошукуєсь спільника до ice cream parlor. Голоситися під ч. **261 Pine St., Jersey City, N. J.** 61-62